

Augsburg, 24. April 1568

An Heinrich Wolf

Druck: Demosthenis specimen, Basel 1569, fol. a2r-a6r; Demosthenes, Basel 1572, VI, S. 209f.

HIERONYMVS
 VVOLFIVS HENRI-
 co fratri, Philosophiae et Medi-
 cinae doctori, Noribergensi
 Physico S. D.

Specimen hoc Demosthenicae recognitionis et explicationis, ad te, frater, eo nomine maximè nunc mittendum esse duxi: ut ex te potius, et candido et seuero iudice, quid in hoc conatu meo uel probares uel improbares, quàm aut ex obtrectatoribus alienae laudis et industriae, aut ex assentatoribus (quorum utri molestiores mihi sint, haud facilè dixerim) maturè cognoscerem, et, pro uirili uel praetermissa adjicerem, uel superuacua resecarem, uel minus bella corrigerem, atque in certum ordinem redigerem. Neque enim is ego sum, qui ita mihi placeam, ut, quid alij de me sentiant, fusqüe déque seram: sed et imbecillitatem ingenij mei, doctrinæqüe tenuitatem satis agnosco: et in sentijs tentijs eorum, qui acutius uident ac rectius iudicant, libens acquiesco. Etsi enim me unum (ut fert natura omnibus insitus, non caecus magis, quàm prauus amor sui) perspicere omnia et collimare maximè uellem: tamen cum summos uiros et ueteris et nostræ memoriae, à plurimis et pluribus in locis reprehendi uideam: admoneri me ab ingeniosis et eruditis hominibus multò et honestius et utilius esse iudico, quàm ab inuidis et morosis censoribus Hippoñacteis pœconijs celebrari. In quo genere ita sibi aduersus me non pauci nec indocti homines indulserunt, ut aemulatione et morbo animi impulsi, non tantùm modestiae, et gratiae, benè de se quoque merito debitae (Lucubrationes enim meas, ut opinor, non tantùm reprehendendi gratia, tam diligenter legerunt) obliuiscerentur, sed atrocibus etiam iniurijs me onerarent: quas ego Deo iusto iudici uindicandas relinquo, eorumqüe candore me consolor, qui et benè dictis gratiam, et erratis ueniam à se paratam esse mihi uoluerunt. Quos longè plures esse Zoilos (meliores quidem esse uiros quis dubitet?) multorum et priuatim ad me scriptae literae, et in publicum editilibri testantur. Ac illos ipsos Zoilos (meliores quidem esse uiros quis dubitet?) multorum et priuatim ad me scriptae literae, et in publicum editi libri testantur. Ac illos ipsos Zoilos nihil posse afferre melius, sed ex Vuolfij insectatione famam aucupari, ut ille fecit, qui Ephesiae Dianaë templum incendit: illud non innuit, sed clamat, quòd intra annos octocdecim mea qualiscunque conuersio Basileæ bis, Venetijs semel edita et distracta, iampridem à studiosis de integro flagitatur. Cur igitur isti Attici et Ciceroniani oratores, eam quam ita contemnunt, ut infra omnes infimos homines interpretem abijcant, et sceleris ac sacrilegij reum agant, edita meliore non tollunt? Meam enim interpretationem quanti facerem ipse, iam olim et uersibus et pœfationibus modestissimè scriptis, sum testatus: neque mihi ego cum Iocrate et caeteris summis oratorib[us], philosophis, historicis, quos latinos feci, eloquentiae certamen institui (id quod manifesti furoris esset) neque Graeca exemplaria de manibus studiosorum excutere uolui: sed illud efficere conatus sum, ut quos ab ijs legendis difficultatis opinio deterret, audacia in transferendo mea (agnoscam enim, si istis ita placet, crimen hoc) confirmaret et adiuuaret. Neque meum conatum fuisse irritum, omnes Christiani orbis Academiae, ne Gadibus quidem exceptis, testantur, nec proscriptionis iniquissimae iniuria meis à lucubrationibus legendis deterritae. Byzantinam meam historiam ne Byzantinae

quidem Bibliothecae excluderunt: sed iam tandem uelut ab exilio reuocatam, honorificè et amanter suscepereunt. Sextùm iam Isocrates cum meis commentarijs sub praelo est. An tu censes uel typographos uel bibliopolas in tot millia codicum laborem et pecuniam conferre, ut oleum atque operam perdant? Quis, studiosorum et ingeniosorum hominum tantam frequentiam ita insanire credat, ut eos libros tam audiè legant, quorum lectione non aut meliores, aut doctiores, aut paratiores et ad rectè sentiendum, et ad benè uiuendum, et ad ornatè dicendum euadant? Neque uero eas mihi utilitates acceptas referri uolo. Absit Thrasonicus iste sal, ut magno alieno labore partam gloriam, uerbis in me transmoueam. Ipsiis autorib[us] ea laus debetur, qui sibi summam eloquentis sapientiae et sapientis eloquentiae laudem per tot iam secula uendarunt. Illud tamen ingenuè plurimi confitentur, se Graeca sine interpretatione mea lecturos fuisse nunquam. Ab ijs igitur id consecutus sum quod uolui: rana bouem intumescendo, anser olorem obstrependo, aequare nunquam studui, superare multò minus. Non equidem tali me dignor honore. Fortasse Leontinos quosdam et Vulcani de stirpe satos, et alios semideos atque heroas, natos scilicet melioribus annis, isti manent triumphi. Etsi profectò pugnae hactenus ab istis depugnatae, hoc est, oratiunculae quaedam ab istis Ciceronis germanis uersae, ne ouatione quidem mihi dignae uidentur. Quid enim in istis aut Cicerone aut Demosthene dignum appetit, praeter malè consuta quaedam emblemata, ac centones potius? Quoties à sententijs oratoris toto caelo, quod aiunt, aberrant? Qui quidem inanibus istis imitationibus cum primis efficiunt, ut mei laboris me iam minus minusqüe paeniteat. Nec enim isti me de gradu deiecerunt: sed dum altius quā eorum natura et genius fert, assurgere conati sunt, ultrò prostrati corruerunt, onere suscepto, quod infirmi eorum humeri sustinere nullo modo potuerunt. Sed si quis Hercules aut Atlas potius Demosthenem Romam perlatum tandem aliquando in rostris collocarit, quantopere non modò Quiritibus, sed et Feretrio isti Ioui ipse inter primos congratulabor? Interim ego meum saxum uerso: quod

Ò utinam tandem iam summo uertice montis

Consistat, lassumqüe sinat requiete potiri.

Sed aemulorum iniquitas effecit, ut et longius ab instituto aberrarem: et contra ingenium et consuetudinem meam aliquid iracundius et arrogantius de me ipse dicerem. Ad te igitur nunc redeo, frater, et à te peto, ut libellum hunc, non modò necessitudinis nostrae, et ab ipsa natura institutae, et ijsdem studijs confirmatae, pignus ac monumentum esse uelis, sed censorem etiam agas, tuumqüe iudicium interponas. Existimatio enim tua aequè ac mea hic agitur. Nam cum tibi coniugium filiolas tantùm incolumes donarit, mihi filios uita caelebs negarit, neque nostrae gentis atque nominis quisquam superstes nobis fore uideatur: libri nostri liberū loco nobis esse debent, quibus Vvolfianum nomen ab obliuione posteritatis et ab interitu uindicetur. Quò magis etiam opera danda est, ut cum laude et gloria potius, quam cum ignominia et probro id fiat. Non me fugit, quid causari possis: Multis iam annis tibi ad haec studia uel respiciendi ocium defuisse: domi cum sis, totius diei discursationibus ad aegrotos, defatigari: saepè etiam à nobilitate uicina et principibus euocatum, à libris prorsus abesse. Scio ista, et honestas istas occupationes, cum praemijs autoritatis et gratiae coniunctas, tibi gratulor. Sed idem non concedo, te occupatiorem esse C. Iulio Caesare: qui eodem tempore bellum Gallicum et gessit, et descriptis. Multi dantur, hyberno praesertim tempore, contractioribus diebus, ad studia reditus: et qui omnia non modò philosophorum et medicorum, sed oratorum etiam, inter quos praecipui tibi fuere Camerarius et Sturmius, dicta, celeritate calami penè incredibili sis assecutus: fieri nullo modo potest, quin illa ita altè animo tuo sint infixæ, ut nulla possint obliuione deleri, easqüe radices egerint, ut sola eruditio, et fructus eruditionis, iudicium, inde pullularit et effluerit. Etsi enim, me autore, paulò serius ad utranque linguam et ingenuas artes discendas accessisti: tamen Deus conatus tuos, et diligentiae assiduitatem ita fortunauit, ut longè et diutius et felicius et constantius sub praestantissimis agonothetis in isto literato stadio, in celeberrimis inquam Germaniae et Galliae Academijs, ita decurreres, ut ordinatim honores peteres, et magna cum laude laureolam conquerereris. Quare nihil tibi iustae excusationis relictum est: cum, quod ego

postulo, id tu praestare et debeas, et facilè possis. Si uerò grauior aliqua causa te impedierit: illud certè negari abs te mihi nolim, ut doctorum, quos uarijs in locis habes amicos, et saepè ipse conuenire, et ab ijsdem conueniri soles, iudicia exquiras, eaqüe liberè aperteqüe ad me perscribas. Minus enim apud te quid sentiant, dissimulabunt, qui offensam animi mei aliquam fortasse uererentur, si eadem apud me expromenda essent: sine causa illi quidem. Is enim ego sum, qui inter calumniatorem et monitorem plurimùm interesse censeam. Nam hic quidem ex benevolentia, et reipublicae literariae studio, errata sine acerbitate animi et contumelia uerborum reprehendit μετ' ἐλέγχων καὶ ἀποδείξεων: ille ex inuidia et odio ea uituperat, quibus non edit meliora: sed eo magnum uirum se uisum iri putat, si eos incessat, quibus ingenij monumenta nominis aliquid et gratiae et autoritatis etiam perpererunt. Vale. Augustae Vindelicorum. VIII. Cal[endas] Maij, Anno à restituta humano generi salute, M. D. LXVIII.